

Συνεδρίαση της Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Θέμα ημερήσιας διάταξης:
«Έμφυλη βία - Περισσότερες μορφές» (Πέμπτη, 4 Ιουνίου 2015, Αίθουσα «Προέδρου Αθανασίου Κωνστ. Τσαλδάρη» - 223)

«ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ / ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΣΤΟΧΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ TRAFFICKING»

Το παρόν υπογράφεται από τους εξής συμμετέχοντες στην Επιτροπή Συνεδρίασης:
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΜΚΟ PRAKSIS
ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ A21
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ- ΕΔΓΕ, ENOW-GR

Προτάσεις/ Συστάσεις

Παρακάτω παραθέτουμε κοινό υπόμνημα με τις προτάσεις του Γ.ΕΘ.ΕΙΣ, της ΜΚΟ PRAKSIS, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Διεθνούς Οργάνωσης A21 και του Ελληνικού Δικτύου Γυναικών Ευρώπης- ΕΔΓΕ, ENOW-Gr.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Υπάρχει η ανάγκη ενός δημοσίου διαλόγου, πολιτικής βούλησης και διαβούλευσης με απώτερο στόχο την υιοθέτηση και την εφαρμογή των προτάσεων από τα κέντρα λήψης αποφάσεων. Ως γενική κατεύθυνση, προτείνεται η υλοποίηση **ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ**, όπως ορθά προβλέπεται στο Νόμο 4198/2013 (ΦΕΚ 215'/Α/2013), που προέκυψε από τη μεταφορά της σχετικής Ευρωπαϊκής Οδηγίας, όπως και της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης (Βαρσοβία) και της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Οργανωμένο Έγκλημα (Παλέρμο), στις οποίες η χώρα μας είναι συμβαλλόμενο μέρος και δεσμεύεται από τις διατάξεις τους. Συγκεκριμένα, η θέσπιση του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (Γ.ΕΘ.ΕΙΣ.) με το νόμο 4198/2013 (ΦΕΚ 215'/Α/2013), κατοχυρώνει την εφαρμογή Σχεδίου Δράσης και προσδιορίζει το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. ως Εθνική Συντονιστική Αρχή. Ο ρόλος του Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. επιτελείται σε συνεργασία με στελέχη των συναρμόδιων Υπουργείων, των Διεθνών Οργανισμών και πιστοποιημένων ΜΚΟ, ούτως ώστε να εξασφαλίζονται η συνεργασία και η δικτύωση με διεθνείς οργανισμούς, η υλοποίηση ανειλημμένων δεσμεύσεων και η απαραίτητη εναρμόνιση των εθνικών δράσεων και πολιτικών με τις διεθνώς αναγνωρισμένες «βέλτιστες» πρακτικές για την εξάλειψη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων. Μεταξύ άλλων, άρθρο 6 του Νόμου 4198/2013 καθιερώνονται δύο πρακτικά «εργαλεία», ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων (ΕΜΑ) και η Εθνική Βάση Δεδομένων, που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του εν λόγω Σχεδίου Δράσης. Στόχος του πρώτου είναι η οργάνωση ενός εθνικού συστήματος αρωγής και προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων βάσει ορθών πρακτικών ανίχνευσης και ταυτοποίησης θυμάτων, παραπομπής αυτών στους αρμόδιους φορείς προστασίας και φιλοξενίας ή του επαναπατρισμού τους, με τη συντονισμένη δράση των εμπλεκόμενων φορέων.. Στόχος του δεύτερου είναι η συγκέντρωση αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων για την εμπορία ανθρώπων. Για τη δημιουργία και την υλοποίηση του ΕΜΑ, απαιτείται η δέσμευση και η συμμετοχή όλων των αρμόδιων κρατικών φορέων και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, των ΜΚΟ. Η συνεργασία αυτή είναι ζωτική και για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της Εθνικής Βάσης Δεδομένων.

Παράλληλα, η αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας, η δίωξη και τιμωρία των δραστών, η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση των σωμάτων ασφαλείας, των δικαστών και εισαγγελέων η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του ευρύτερου πληθυσμού, αλλά και ο συντονισμός κυβερνητικών και μη κυβερνητικών φορέων και οργανώσεων κρίνονται ως καθοριστικά βήματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας.

Προτείνεται η εφαρμογή του ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ σε επίπεδο τριετίας.

Εν συνεχεία, παραθέτουμε τις προτεινόμενες δράσεις ενσωματώνοντάς αυτές στους ακόλουθους Άξονες Παρέμβασης:

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 1: ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

- Υποεπιτροπή για θέματα εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο
Προτείνουμε την ανασύσταση της υποεπιτροπής για θέματα Εμπορίας και Εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο.
- Την υποστήριξη των δια-κοινοβουλευτικών πρωτοβουλιών ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της Ε.Ε. και του Συμβουλίου της Ευρώπης
- Τον Κοινοβουλευτικό Έλεγχο των Υπουργείων για θέματα Εμπορίας Ανθρώπων

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 2: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΡΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ TRAFFICKING

- Αντικατάσταση του ν. 2734/1999 - με εξορθολογισμό των προϋποθέσεων άσκησης του επαγγέλματος ώστε να καταστεί εφικτή η νόμιμη άσκηση του επαγγέλματος και να καταργηθούν οι περιορισμοί που εκμηδενίζουν τη σχετική δυνατότητα

Ο Έλληνας νομοθέτης, με την ψήφιση του Ν. 2734/1999, αναγνώρισε την πορνεία ως επάγγελμα και ρύθμισε τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να εκδίδεται νόμιμα ένα πρόσωπο επ' αμοιβή. Ταυτοχρόνως, προέβλεψε τόσο ποινικές όσο και διοικητικές κυρώσεις για όσους δεν συμμορφώνονται στις διατάξεις του νόμου. Ωστόσο, η μέχρι σήμερα εφαρμογή του ν. 2734/1999 έχει καταδείξει ότι οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη νόμιμη άσκηση της πορνείας καθιστούν, σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα δυσχερή, αν όχι αδύνατη, τη σωστή εφαρμογή του. Εάν η θέση της επίσημης πολιτείας εξακολουθεί να είναι η αναγνώριση της πορνείας ως επαγγέλματος, τότε η αναγνώριση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από τον εξορθολογισμό των προϋποθέσεων για τη νόμιμη άσκηση της. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται ειδικότερα η λήψη των εξής μέτρων:

- Η αλλαγή (κυρίως) των χωροταξικών προϋποθέσεων έκδοσης άδειας εγκατάστασης οίκου ανοχής, δεδομένου ότι ο περιορισμός ως προς την απόσταση τουλάχιστον 200 μέτρων από συγκεκριμένους χώρους (σχολεία, εκκλησίες, κ.α.) διευκολύνει την άναρχη συγκέντρωση των οίκων ανοχής στα μεγάλα αστικά κέντρα και την έμμεση «γκετοποίηση» και υποβάθμιση ολόκληρων περιοχών. Παράλληλα, διευκολύνεται ο έλεγχος των οίκων ανοχής από οργανωμένα κυκλώματα εγκληματιών και ενισχύεται η εκμετάλλευση των εκδιδόμενων γυναικών και η έμμεση διασύνδεση με το φαινόμενο του trafficking.

- Η αναγνώριση των κοινωνικοασφαλιστικών δικαιωμάτων των εκδιδομένων προσώπων. Εφόσον η πολιτεία έχει επιλέξει την αναγνώριση της πορνείας ως επαγγέλματος, οφείλει να διασφαλίσει ότι οι εργαζόμενες γυναίκες έχουν ισότιμη πρόσβαση στο υφιστάμενο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όπως συμβαίνει λ.χ. στη Γερμανία όπου οι εργαζόμενες έχουν όλα τα απορρέοντα από το νόμο δικαιώματα, όπως υπερωριακή απασχόληση, δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση, άδειες μητρότητας και διακοπών, κ.α. Έτσι, οι γυναίκες δε θα νιώθουν περιθωριοποιημένες, αλλά θα είναι ισότιμοι φορείς δικαιωμάτων με τις υπόλοιπες κατηγορίες εργαζομένων.

- **Η ποινικοποίηση της συμπεριφοράς του πελάτη των υπηρεσιών παρανόμως εκδιδόμενων προσώπων με σκοπό τον περιορισμό της παράνομης πορνείας και τη στρόφη των εκδιδόμενων προσώπων προς τις νομικά αναγνωρισμένες (και προφανώς εξορθολογισμένες) μορφές άσκησης του επαγγέλματος.**

Στο άρθρο 351 παρ. 3 ΠΚ, όπως ισχύει, προβλέπεται η τιμωρία (σε βαθμό πλημμελήματος) όποιου, εν γνώσει του, ενεργεί ασελγή πράξη με πρόσωπο που τελεί υπό συνθήκες σωματεμπορίας. Με λίγα λόγια, προβλέπεται το αξιόποιο της συμπεριφοράς του προσώπου το οποίο επί πληρωμή, επιχειρεί συνουσία ή ασελγείς πράξεις με θύματα trafficking. Αυτή παραμένει η μοναδική περίπτωση ποινικοποίησης της συμπεριφοράς του πελάτη στη χώρα μας.

Ωστόσο, σε άλλες χώρες της Ε.Ε. η χρήση των υπηρεσιών των εκδιδόμενων γυναικών έχει ποινικοποιηθεί, πλήρως, στο πλαίσιο της μη αναγνώρισης της πορνείας ως επαγγέλματος και ως μέσο καταπολέμησης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης αυτών, αλλά και ως μέσο καταστολής της εμπορίας ανθρώπων. Η άποψη αυτή εδράζεται στην αντίληψη ότι η πορνεία υποβιβάζει τη γυναίκα ως αντικείμενο εκμετάλλευσης και δε δύναται να αναγνωρισθεί ως επάγγελμα. Κατά το μοντέλο αυτό, το οποίο έχει ήδη υιοθετηθεί στις σκανδιναβικές χώρες, κυρίαρχη είναι η άποψη ότι η εκδιδόμενη γυναίκα είναι θύμα και τιμωρητέοι θα πρέπει να είναι οι προαγωγοί – μαστροποί, οι σωματέμποροι κλπ. και οι κάθε είδους συνεργοί τους, στους οποίους εντάσσονται και οι πελάτες-χρήστες των υπηρεσιών.

Με δεδομένη την απόφαση της Πολιτείας να αναγνωρίσει την πορνεία ως νόμιμο επάγγελμα στη χώρα μας, θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμη η διεύρυνση της ποινικοποίησης της χρήσης των υπηρεσιών των εκδιδόμενων προσώπων (δηλαδή της συμπεριφοράς του πελάτη) πέραν της επ' αμοιβή επιχείρησης ασελγούς πράξεως ή συνουσίας με θύμα σωματεμπορίας (άρθρο 351 παρ. 3 ΠΚ) κατά τρόπο, ώστε να καλύψει και την επ' αμοιβή ενέργεια ασελγών πράξεων ή συνουσίας με παρανόμως (και όχι νομίμως) εκδιδόμενα πρόσωπα, όπως λ.χ. στο δρόμο, σε νυχτερινά κέντρα, σε ινστιτούτα μασάζ, σε οικίες ιδιωτών, ή σε ξενοδοχεία. Αυτές οι μορφές άσκησης της πορνείας είναι ούτως ή άλλως απαγορευμένες στη χώρας μας, αφού ο Ν. 2734/1999 επιτρέπει την άσκηση της πορνείας μόνο σε νομίμως εγκατεστημένο οίκο ανοχής. Έτσι, θα μπορούσε να καταπολεμηθεί και να περιορισθεί η οποιαδήποτε παράνομη μορφή πορνείας και να ενισχυθεί η ελεγχόμενη, ρυθμιζόμενη άσκηση του επαγγέλματος.

Σε κάθε περίπτωση, είναι δεδομένη η ανάγκη συνολικής αναμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου, η περαιτέρω εξειδίκευση του πλαισίου άσκησης του συγκεκριμένου επαγγέλματος και η διερεύνηση της δυνατότητας επιβολής αυστηρών κυρώσεων στους πελάτες των παράνομα εκδιδόμενων προσώπων. Βεβαίως η εξάλειψη του φαινομένου της πορνείας παραμένει ένα πολυσύνθετο ζήτημα το οποίο δεν μπορεί να επιλυθεί μόνο με την ποινικοποίηση των πελατών, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπιστεί συνολικά, αρχής γενομένης από την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, τη σωστή επιμόρφωση των παιδιών από τη σχολική ηλικία και την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, όπως λ.χ. η ανεργία.

- **Αναγνώριση των δικαιωμάτων των εκδιδόμενων γυναικών**

Εφόσον η πολιτεία και το νομοθετικό μας σύστημα έχει υιοθετήσει ένα μοντέλο αναγνωρίζοντας την πορνεία ως επάγγελμα, θα πρέπει να προστατεύονται τα

δικαιώματα των γυναικών που το ασκούν, όπως προβλέπεται και για άλλα επαγγέλματα.

- **Απόλυτη εφαρμογή / τήρηση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση του Trafficking και των δεσμεύσεων της χώρας**

Προτείνεται η εφαρμογή και τήρηση της νομοθεσίας για το trafficking και των δεσμεύσεων της χώρας μας.

- **Χαρτογράφηση οίκων ανοχής και τακτικών ελέγχων**

Ο έλεγχος του φαινομένου της πορνείας συμπεριλαμβανομένης και της νόμιμης πορνείας είναι επιβεβλημένος πρώτα από όλα για να προστατευτεί το δικαίωμα των γυναικών που θέλουν και νομιμοποιούνται να ασκήσουν το επάγγελμα της εκδιδόμενης. Στο πλαίσιο της ερευνητικής μελέτης για το Έργο «Πορνεία & παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) στην Ελλάδα», με φορείς υλοποίησης PRAKSIS και ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ, σε μια προσπάθεια χαρτογράφησης, είχαν 876 κοπέλες και 206 οίκους ανοχής σε όλη την Ελλάδα (τα στοιχεία προέκυψαν από τις Περιφέρειες).

- **Τροποποίηση του Π.Δ. 233/2003**

Έλλειψη στο νομικό μας πλαίσιο αναφορικά με την καλύτερη διασφάλιση "συνδρομής και στήριξης" θυμάτων. Συγκεκριμένα: Το Π.Δ. 233/2003 καθορίζει τα μέτρα, τους φορείς και τον τρόπο παροχής προστασίας στα θύματα εμπορίας (στέγαση, ιατρική περίθαλψη, ψυχολογική στήριξη, νομική αρωγή, εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση). Ωστόσο, επειδή έχει παρέλθει τουλάχιστον μια δεκαετία εξελίξεων από το Π.Δ. του 2003, οι υπηρεσίες και φορείς παροχής προστασίας στους οποίους αναφέρεται το εν λόγω Π.Δ. είτε υπολειπονται είτε δεν λειτουργούν καθόλου. Σε μεγάλο βαθμό δεν υφίσταται και επαρκής κατάρτιση των υπαλλήλων των υπηρεσιών του Π.Δ. 233 για να συνδράμουν μια τέτοια ειδική κατηγορία θυμάτων. Χρειάζεται επίσης μέριμνα για την έξοδο από την πορνεία για γυναίκες ή άνδρες που θέλουν να επαναπροσδιορίσουν τις επιλογές τους, ιδιαίτερα εάν είναι νεαρά άτομα, με πολυεπίπεδη στήριξη. Επομένως, χρειάζεται ανανέωση της λίστας αυτών των φορέων και τροποποίηση του ΠΔ 233/2003, ώστε να εναρμονιστούμε πλήρως με την ευρωπαϊκή Οδηγία (άρθρο 11) και να αυξηθεί ο αριθμός των αναγνωρισμένων θυμάτων και των παραπομπών πιθανών δραστην εμπορίας στη δικαιοσύνη. Η επιμόρφωση συνιστάται να συνθέτει την εμπειρία διαφορετικών θεσμών, φορέων μη κυβερνητικών και επιστημόνων ερευνητών, κατά το Ευρωπαϊκό πρότυπο, διότι απλή ακαδημαϊκή γνώση, μονοδιάστατη προσέγγιση, π.χ. μόνο νομική, μόνο ψυχολογική, μόνο συμβουλευτική, ή μόνο η εμπειρική πρακτική δεν επαρκούν.

- **Ολοκλήρωση διαβούλευσης- τροποποίησης του σχεδίου νόμου του κώδικα ελληνικής ιθαγένειας και άλλες διατάξεις -**

Άρθρο 19 Α΄ Χορήγηση άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους - Η ΚΥΑ 1453/2014 προστέθηκε στο Σχέδιο Νόμου περί Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας και Άλλες Διατάξεις:

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται στην Ελλάδα και εμπίπτουν σε κάποια από τις παρακάτω κατηγορίες:

α. Σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που δεν υπάγονται στις διατάξεις των άρθρων 49-53 του ν. 4251/2014 εφόσον υφίσταται σχετική πράξη χαρακτηρισμού από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Η διάρκεια ισχύος της αρχικής άδειας διαμονής είναι ετήσια, παρέχει δικαίωμα εξαρτημένης εργασίας-παροχής υπηρεσιών ή έργου και μπορεί να ανανεώνεται κάθε φορά για δύο έτη μόνο με την προϋπόθεση ότι συνεχίζεται η σχετική ποινική διαδικασία. Εάν δεν εκκρεμεί ποινική διαδικασία η άδεια διαμονής ανανεώνεται μόνο για ένα έτος.

(ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ: Η διάταξη της ΚΥΑ 1453/2014 που αφορούσε χορήγηση άδειας διαμονής και σε μη συνεργαζόμενα θύματα Εμπορίας Ανθρώπων, γίνεται με την παραπάνω τροποποίηση, άρθρο Νόμου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα: Α) ότι ισχυροποιείται η διάταξη -από ΚΥΑ γίνεται άρθρο Νόμου- και Β) ότι επέρχονται βελτιωτικές αλλαγές και δίνεται η δυνατότητα και σε μη συνεργαζόμενα θύματα, να υπαχθούν για 'λόγους ανθρωπιστικής φύσεως'. Οι δύο δηλαδή κατηγορίες θυμάτων πλέον έχουν τα ίδια δικαιώματα).

Όμως, οι μάρτυρες διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο σε κάποιες περιπτώσεις από άτομα στον τόπο προέλευσης που δεν αγγίζονται από την Ελληνική Δικαιοσύνη. Είναι αναγκαίο η άδεια παραμονής να μην έχει ισχύ μόνο για ένα χρόνο αλλά εφόσον περιέλθουν στην κατηγορία των 'μαρτύρων' τα θύματα να συνεχίσουν να προστατεύονται με δυνατότητα μόνιμης παραμονής. Τα ανήλικα και τα νεαρά άτομα θα πρέπει να τύχουν επίσης μακροπρόθεσμης προστασίας ανεξαρτήτως μαρτυρίας, για να μπορέσουν να επανενταχθούν κοινωνικά χωρίς τον κίνδυνο απέλασης.

- **Αποζημιώσεις - Ενεργοποίηση της ελληνικής αρχής αποζημίωσης**

Η έλλειψη πόρων καθώς και η πρόβλεψη στο σχετικό νόμο 3811/2009 (άρθρο 13) περί υποχρέωσης αιτούντων αποζημίωσης να καταβάλλουν παράβολο ύψους 100 ευρώ, έχει καταστήσει ανενεργούς τους μηχανισμούς αποζημίωσης, ειδικά στην περίπτωση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (π.χ. στην θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας έχει απαλειφθεί το παράβολο μήνυσης και αρκεί η καταγγελία). Ζητάμε την κατάργηση του παραβόλου.

Απαιτείται, επίσης, να προστεθεί μια περιγραφή των απαραίτητων δικαιολογητικών ειδικά στην περίπτωση θυμάτων εμπορίας που μπορεί να μην φέρουν εμφανή σωματικά αποδεικτικά στοιχεία κακοποίησης.

- Επιπλέον, το **άρθρο 3 του Ν. 4198/2013** για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων προβλέπει, ορθά, την ευθύνη των νομικών προσώπων που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα σε υπόθεση εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπου, καθώς επίσης και υψηλά πρόστιμα που μπορούν να επιβληθούν σε τέτοια νομικά πρόσωπα, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Η εφαρμογή στην πράξη αυτού του άρθρου μπορεί να φέρει τους απαραίτητους για τη λειτουργία του Ταμείου Αποζημίωσης πόρους και τη δυνατότητα οικονομικής ενίσχυσης των θυμάτων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 3: ΠΡΟΛΗΨΗ/ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ/ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ/ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ/ ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- **Ολιστικό μοντέλο υποστήριξης και προστασίας**

Η έμφυλη βία, η εξαναγκαστική πορνεία και το trafficking είναι φαινόμενα με διαφορετική υπόσταση, αλλά με στενή σύνδεση και αλληλεπίδραση, τα οποία παραβιάζουν την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια των γυναικών. Καθώς παρατηρείται ότι υπάρχουν σημαντικές δυσκολίες, που ανακύπτουν από την ελλιπή ενημέρωση, αρωγή και προστασία των γυναικών-θυμάτων, από την απουσία

συντονισμού των σχετικών φορέων, τους περιορισμένους πόρους (υλικούς και οικονομικούς), μια ολιστική προσέγγιση κρίνεται αναγκαία, με λήψη άμεσων, αποτελεσματικών, αλλά και μακροπρόθεσμων μέτρων, ώστε να διασφαλίζεται η βασική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των διακινούμενων ατόμων με δυνατότητα πρόσβασης στις απαραίτητες παροχές και υπηρεσίες (κατάλληλη στέγαση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχολογική υποστήριξη, νομική αρωγή και πληροφόρηση, υλική βοήθεια, εργασία, εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και κοινωνική ένταξη).

- Ενίσχυση της Υπηρεσίας πρώτης υποδοχής και των οργανώσεων με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και με επιμόρφωση των στελεχών τους στο αντικείμενο του trafficking

Ενίσχυση όλων των υπηρεσιών που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Κρίνεται ζωτικής σημασίας η στελεχιακή ενίσχυση των υπηρεσιών πρώτης υποδοχής, αλλά και των οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο συγκεκριμένο πεδίο. Επίσης, σημαντική είναι και η επιμόρφωση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού σε θέματα εμπορίας ανθρώπων, αλλά και σωματεμπορίας. Ιδιαίτερα, χρειάζεται να επανεξεταστεί στη βάση συγκριτικής μελέτης με άλλες χώρες σύνορα της Ε.Ε., ο αριθμός λειτουργιών που αναλαμβάνουν δράση. Για παράδειγμα, στο Βέλγιο που δεν είναι χώρα-σύνορο, το 10% των αστυνομικών της χώρας ασχολούνται με το trafficking.

- Κοινά σταθμισμένα εργαλεία σε σημεία υποδοχής

Προτείνεται η χρήση κοινών σταθμισμένων εργαλείων σε όλα τα σημεία υποδοχής. Είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός κοινού εργαλείου/ προτυποποιημένου και σταθμισμένου για όλους τους φορείς θεσμικούς ή μη που πραγματεύονται το αντικείμενο.

- Ταυτοποίηση/ εντοπισμός/ χρήση πρωτοκόλλων

Η χρήση πρωτοκόλλων από τις αρμόδιες αρχές και τις υπηρεσίες για την ανίχνευση περιστατικών trafficking κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να υπάρξει όσο το δυνατόν αναλυτικότερη περιγραφή του φαινομένου και της κατάστασης των γυναικών-θυμάτων και μείωση του σκοτεινού αριθμού κακοποίησης και εκμετάλλευσής τους.

- Ομάδες παρέμβασης στο δρόμο/ Street work

Προτείνονται σταθερές παρεμβάσεις στο δρόμο / street work με Κινητές Μονάδες και μη, αποτελούμενες από διεπιστημονική ομάδα, με εκπαιδευμένα στελέχη και εθελοντές.

- Πρόληψη

Η εκπαίδευση, η ευαισθητοποίηση και οι διαδικασίες εντοπισμού αποτελούν κύριους άξονες των δράσεων πρόληψης. Είναι αναγκαία η συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας για πρόσβαση στην Δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση επιμορφωτών εκπαιδευτικών και σχολικών συμβούλων για την ένταξη υλικού και μεθοδολογίας επαναπροσδιορισμού αρχών και στερεοτύπων σχετικά με πορνεία και εκμετάλλευση.

- Προστασία και αρωγή θυμάτων

Προτείνουμε το protection project ως βάση για δημιουργία πρωτόκολλου στήριξης.

¹Είναι επιτακτική ανάγκη η διασφάλιση όλων των παρακάτω: βιωσιμότητα των υποστηρικτικών δομών, η κάλυψη των πρακτικών αναγκών (π.χ. ρουχισμός, τροφή, κ.ά.), η παροχή προστασίας και ασφάλειας, η παροχή στέγασης και εγκατάστασης σε ξενώνα, η διασφάλιση και δυνατότητα αξιοποίησης του χρόνου περίσκεψης, η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, βοήθεια κατά τη διάρκεια των νομικών διαδικασιών, η πρώτη οικονομική βοήθεια, η ψυχολογική βοήθεια, η κοινωνική στήριξη, η νομική συμβουλευτική, η πληροφόρηση και εκπροσώπηση, οι πληροφορίες και προληπτική ιατρική και νοσηλευτική, οι κατάλληλες υπηρεσίες διαμεσολάβησης, οι επικείμενες διαδικασίες ένταξης (σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης και (εξ)εύρεση εργασίας κλπ), προκειμένου να παρέχεται η απόλυτη προστασία στο θύμα, ουσιαστικά μία **ανθρωποκεντρική προσέγγιση**, όπως άλλωστε δεσμευόμαστε από τις Ευρωπαϊκές οδηγίες. Παράλληλα και επιπρόσθετα ένα «δυνατό» θύμα, μπορεί να αποτελέσει και ένα «δυνατό» μάρτυρα καταγγελίας. Ενίσχυση της προστασίας του θύματος, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η «πλήρης μαρτυρία» του καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Εξασφάλιση της στήριξης θυμάτων που αντιστάθηκαν από κατηγορίες αυτοδικίας. Όλα αυτά βέβαια προϋποθέτουν έναν πολυ-επίπεδο συντονισμό των υπηρεσιών, αλλά και μία σταθερή αξιολόγηση και εποπτεία των παρεμβάσεων. Η επανένταξη θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης αφορά πολύ νέα άτομα στην συντριπτική πλειοψηφία και χρειάζεται να ξεκινάει από υποστηρικτικά μέτρα διετίας, προκειμένου να επανασυνδέσουν την ζωή τους με την κοινωνία και να αποκτήσουν όραμα για ένα μέλλον.

- **Ενίσχυση των δομών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων**

Οι δομές σήμερα δεν είναι δυνατόν να ανταπεξέλθουν στην αποτίμηση των δυσκολιών στήριξης και επανένταξης θυμάτων από την πλευρά των ανισοτήτων.

- **Δυνατότητα άμεσης παρέμβασης**

Κρίνεται αναγκαίο να υπάρχει μία διαδικασία *άμεσης διαχείρισης της κρίσης και κάλυψης πρακτικών αναγκών των θυμάτων*. α) κάλυψη πρακτικών αναγκών (π.χ. ρουχισμός, τροφή, κ.ά.), β) παροχή προστασίας και ασφάλειας, γ) παροχή στέγασης και εγκατάσταση σε ξενώνα, δ) παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ε) βοήθεια κατά τη διάρκεια των νομικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης της διερμηνείας,

---

¹ Η διεθνής εμπειρία προτείνει: Τα πέντε Π κατά των σύγχρονων μορφών υποδούλωσης

- Πρόληψη- Νομοθεσία, έρευνα, πληροφόρηση, οικονομικά προγράμματα για φτωχές γυναίκες, αποθάρρυνση ζήτησης με θεσμικά μέτρα, εκπαίδευση για μείωση της ζήτησης
  - Προστασία- Προστασία μαρτύρων, μεταναστευτική πολιτική, αστική αποζημίωση, φυσική προστασία
  - Παροχές- Καταφύγια, υγειονομική κάλυψη, επαγγελματική επιμόρφωση, εμπιστευτικές νομικές διαδικασίες, εκπαίδευση και κατάρτιση, ειδικές ανάγκες ανηλίκων να λαμβάνονται υπόψη
  - Προσαγωγή-Νόμοι και εφαρμογή νομοθεσίας, έρευνα, εκδίκηση και καταδίκες, ανταλλαγή πληροφόρησης, εκπαίδευση αστυνομικών, διεθνείς συνεργασίες
  - Πολιτών συμμετοχή- Ευαισθητοποίηση κοινού, μη κυβερνητικοί οργανισμοί, οργανώσεις θρησκευτικές, καθήκον των πολιτών να ενημερώνουν
- Τα δέκα δικαιώματα των θυμάτων που χρειάζεται να διασφαλίζονται είναι τα εξής:

1. Ασφάλεια
2. Ιδιωτική ζωή-διακριτικότητα
3. Πληροφόρηση
4. Ακρόαση στο δικαστήριο
5. Εκπροσώπηση από νομικό
6. Αποζημίωση για βλάβες
7. Ιατρική βοήθεια
8. Κοινωνική στήριξη
9. Στέγαση
10. Δικαιούνται ασφαλή επιστροφή στην πατρίδα τους, εφόσον το θέλουν

Σε αυτά τα δικαιώματα εμείς προσθέτουμε και το δικαίωμα να συμμετέχει το θύμα στον αγώνα κατά της δουλείας, σε έναν αγώνα αντιστροφής ρόλων, αγώνα ανάκτησης της αξιοπρέπειας, όπου αυτή καλείται να στηρίζει άλλες γυναίκες, όταν κι εφόσον το θέλει.

μετάφρασης/ ειδικευμένης σε θύματα σκλαβιάς κοινωνικής διαμεσολάβησης στ) οικονομική βοήθεια και ζ) πολυ-επίπεδο συντονισμό των υπηρεσιών.

- **Προτεραιοποίηση εκδιδόμενων χρηστών ουσιών σε προγράμματα απεξάρτησης**
Προτείνεται η αναγνώριση του ιδιαίτερου χαρακτηριστικού (με την έννοια της ανάγκης ιδιαίτερης αντιμετώπισης) της χρήστριας εκδιδόμενης και κατ' επέκταση η προτεραιοποίηση αυτής σε προγράμματα απεξάρτησης.
- **Οικονομική ενίσχυση παρεμβάσεων**
Προτείνεται η ενίσχυση όλων των παρεμβάσεων και προγραμμάτων και η ανεξαρτητοποίησή τους από τη χρηματοδότηση, προκειμένου να υπάρχει ένα σταθερό πλάνο εργασιών και παρεμβάσεων καταπολέμησης και αντιμετώπισης του φαινομένου. Όπου πρόκειται για στέγαση και προστασία θυμάτων η χρηματοδότηση χρειάζεται να είναι 100% και για μεγαλύτερη του έτους διάρκεια.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 4: ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ TRAFFICKING

- **Συνεργασία μεταξύ θεσμικών φορέων - μεταναστευτικών - σωμάτων ασφαλείας - κοινωνία των πολιτών/ με θεσμοθετημένες διαδικασίες και κεντρικό συντονισμό**
Η συνεχής συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και τις υποστηρικτικές δομές (κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων και όλων των εμπλεκόμενων μερών/ key stakeholders) είναι ιδιαίτερα σημαντική για να μπορεί να πραγματοποιείται μια επικαιροποιημένη χαρτογράφηση των δομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών, ανίχνευση της αποτελεσματικότητάς τους με αναδρομική μελέτη (ή προδρομική έρευνα) και με έμφαση στη συμβουλευτική διαδικασία, το πλαίσιο προστασίας και τις προσφερόμενες υπηρεσίες.
Κρίνεται αναγκαίος ο κεντρικός εποπτικός ρόλος του Γραφείου Εθνικού Εισηγητή και σε επιχειρησιακό επίπεδο από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Σημαντικότερο όλων αποτελεί να υπάρξει μία ξεκάθαρη εικόνα του τι κάνει ποιος και για πόσο με την ανάγκη τήρησης ενός **ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ** με το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών (key stakeholders). Η προσπάθεια έχει ήδη ξεκινήσει από την PRAKSIS σε συνεργασία με άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις και υπό το συντονισμό του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων.
- **Λειτουργία Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς**
Κρίνεται απαραίτητη η ενεργοποίηση του Ε.Μ.Α και η καθολική αποδοχή του από τους φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο. Η δημιουργία του Πρωτοκόλλου θα πρέπει να απορρέει από την εμπειρία των προαναφερθέντων φορέων και να είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών. Τα στάδια αναφοράς του εν λόγω μηχανισμού είναι: η ανίχνευση και η ταυτοποίηση των θυμάτων, η προστασία τους και η αρωγή τους, η κοινωνική ένταξή τους, αλλά και η ένταξη τα τους σε πρόγραμμα προστασίας μαρτύρων και τέλος, η αποζημίωσή και ενδεχομένως ο επαναπατρισμός τους. Βασικοί στόχοι είναι η προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και η καταπολέμηση της εμπορίας και της διακίνησης ανθρώπων.
- **Τήρηση στατιστικών στοιχείων**
Η καταγραφή και εποπτεία σε κεντρικό επίπεδο (ΕΚΚΑ & Γραφείο Εθνικού Εισηγητή), η ενιαία καταγραφή, η παράλληλη δέσμευση για την αποστολή στατιστικών στοιχείων, η χρήση συγκεκριμένης διαδικασίας αναφοράς και παραπομπής (καλή

πρακτική στέγασης), η αποσαφήνιση των παροχών από τους φορείς θα έρθουν να διορθώσουν το κενό ενημέρωσης, πάντα ακολουθώντας θεσμοθετημένες διαδικασίες. Οποιαδήποτε τήρηση στατιστικών θα πρέπει να προστατεύει την ταυτότητα των θυμάτων και μαρτύρων από εισβολείς διαφόρων φυσικών ή ηλεκτρονικών μορφών.

- **Δημιουργία Εθνικής Βάσης Δεδομένων από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία** σε συνεργασία με το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων με εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.
- **Αναβάθμιση υπάρχουσας (στο Υπουργείο Δικαιοσύνης) βάσης δεδομένων** για την καταγραφή ασυνόδευτων ανηλίκων σε βάση δεδομένων που θα καταγράφει και ανήλικα θύματα εμπορίας ανθρώπων.
- **Διακρατική συνεργασία**
Προτείνεται η εμβάθυνση του θεσμού της αναγνώρισης ποινικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η αποτελεσματικότερη δικαστική συνδρομή και η προώθηση διμερών συμφωνιών. Συνεργασία σε όλα τα επίπεδα μεταξύ των χωρών προέλευσης, transit και προορισμού.
- **Επικαιροποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου ΙΛΑΕΙΡΑ**
Προτείνεται η αναπροσαρμογή της πολιτικής για το trafficking και η ενίσχυση των τμημάτων αντί-trafficking και η επαναλειτουργία των περιφερειακών ομάδων της αστυνομίας, η αξιολόγηση και επικαιροποίηση του σχεδίου ΙΛΑΙΕΡΑ.
- **Ενίσχυση των μονάδων Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων της Ελληνικής Αστυνομίας**
(Κλάδος Ασφάλειας/δνση Ασφάλειας) με προσωπικό και κατάλληλη υλικο-τεχνική υποδομή, κυρίως δε με Αξιωματικό Ειδικών Καθηκόντων αρμόδιου για οικονομική έρευνα (σε συνεργασία με Δ/νση Οικον. Εγκλήματος).
- **Αξιολόγηση παρεμβάσεων**
Προτείνεται η αποτίμηση των παρεχόμενων υπηρεσιών, η οποία θα διευκολύνει τη βελτίωση των υπάρχουσών παρεμβάσεων στο συγκεκριμένο πληθυσμό και θα επιτρέψει το σχεδιασμό νέων δραστηριοτήτων και προγραμμάτων. Η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται από εξωτερικούς/-ές αξιολογητές/-τριες και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανάγκες των ωφελουμένων και των εργαζόμενων σε αυτές. Προτείνεται, επίσης, να προβλέπεται διαδικασία για τη μετα-παρακολούθηση/μετα-αξιολόγηση (follow-up) των περιστατικών σε τακτά χρονικά διαστήματα για να διασφαλίζεται, εκτός των άλλων, η ανατροφοδότηση για την ποιότητα των υπηρεσιών από τις γυναίκες και η προσαρμογή τους στις ποικίλες και διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες τους.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 5: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

- **Εκπαίδευση και σταθερή επιμόρφωση των λειτουργών υγείας, όλων των σωμάτων ασφαλείας, δικαστών, λιμενικού, αστυνομικών, αλλά και των εκπροσώπων ΜΜΕ, δημοσιογράφων κλπ. Επίσης λειτουργών της εκπαίδευσης ειδικά αυτών που λαμβάνουν αποφάσεις για πολιτικές πρόληψης της θυματοποίησης, συμβίωσης, επανένταξης.**

Προτείνεται η υλοποίηση προγραμμάτων σε συστηματική βάση με επαναλαμβανόμενες εκπαιδεύσεις και προγράμματα επιμόρφωσης σε σώματα ασφαλείας, αστυνομία, λιμενικό κλπ. Παράλληλα, η επιμόρφωση και ειδικότερα σε αστυνομικούς και εισαγγελείς πρέπει να έχει σταθερό χαρακτήρα.

Επίσης, κρίνεται αναγκαία η συμμετοχή στελεχών ΕΛ.ΑΣ σε εκπαιδευτικές αποστολές στο εξωτερικό και κυρίως στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ και της Ε.Ε.

- **Ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου σε όλα τα προγράμματα εκπαίδευσης**
Επιπλέον, η οπτική του φύλου μέσα από ένα σύγχρονο και ρεαλιστικό λόγο, η αλλαγή των διακριτικών συμπεριφορών, προτύπων και πρακτικών που διαιωνίζουν τη βία κατά των γυναικών και κοριτσιών θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στα προγράμματα σπουδών όσων τμημάτων εκπαιδεύουν επιστήμονες, οι οποίοι ασχολούνται με το θέμα της κακοποίησης των γυναικών, αλλά και σε σχολικά/εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά και ενήλικες.
- **Παρεμβάσεις στα σχολεία για την εκπαίδευση των ανθρωπίνων, κοινωνικών και εργατικών δικαιωμάτων, όπως και για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.**
Θέλουμε να στοχεύσουμε στους αυριανούς «πελάτες» και να χτυπήσουμε τα στερεότυπα εκεί που γεννιούνται. Κρίνεται ως απαραίτητη η ενσωμάτωση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών εγχειριδίων, τα οποία έχουν δημιουργηθεί από τους αρμόδιους φορείς και το Υπουργείο Παιδείας.

Παράλληλα, με τις παραπάνω δράσεις κρίνεται αναγκαία η υλοποίηση ενημερωτικών προγραμμάτων σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης σε μαθητές Γυμνασίου - Λυκείου. Θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν πως μπορούν να διακρίνουν αν η κοπέλα είναι θύμα σωματεμπορίας. Η ενημέρωση στα σχολεία θα πρέπει να γίνεται από ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό, με συνεργασία ειδικευμένων φορέων για επιμόρφωση εκπαιδευτικών και συμβούλων.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 6: ΕΡΕΥΝΑ, ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Το θέμα της αναγνώρισης της πορνείας και της διεθνικής σωματεμπορίας συνδέεται με την ανάγκη καταγραφής και συνεχούς ερευνητικής παρακολούθησής τους, προκειμένου να συμβάλλει: α) στην αποτύπωση της φαινομενολογίας και της πραγματικής έκτασης των φαινομένων και β) στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών. Οι αριθμοί και τα ποσοστά ιδίως για τη διεθνική σωματεμπορία δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές διαστάσεις του φαινομένου, αφενός μεν γιατί η προσπάθεια καταγραφής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (κρατικοί οργανισμοί, κοινωνικές υπηρεσίες, μη κυβερνητικές οργανώσεις) είναι πολύ περιορισμένη και δεν υφίσταται ένα γενικό και ενιαίο πλαίσιο αποτύπωσης και αφετέρου διότι πρόκειται για πράξεις που αφορούν σε οργανωμένες εγκληματικές δράσεις και σε έναν «κρυφό» πληθυσμό γυναικών-θυμάτων που φοβάται να ομολογήσει και να καταγγείλει.

Οι δυνατότητες μελέτης θα πρέπει να εστιάζουν και σε επίπεδο προσέγγισης ως μία προσπάθεια δημιουργίας πλαισίου αντεγκληματικής πολιτικής στον τομέα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 7: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Προτείνεται η ανάγκη για μία ολοκληρωμένη καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε όλα τα επίπεδα. Η ανάγκη για μία ενιαία εκστρατεία/ καμπάνια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, κεντρικής και υποστηριζόμενης από όλους τους φορείς, σε συνεργασία με εθνικά ιδρύματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φορείς ισότητας, την κοινωνία των πολιτών

και ΜΚΟ, ειδικότερα τις γυναικείες οργανώσεις και το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών. Η άγνοια που επικρατεί έχει δράσει πολλαπλασιαστικά για το φαινόμενο. Κρίνεται λοιπόν αναγκαία η διοργάνωση μιας καθολικής καμπάνιας ευαισθητοποίησης - ενημέρωσης η οποία στόχο - αποδέκτη θα έχει το γενικό πληθυσμό, τους πελάτες των υπηρεσιών σεξ και τις εκδιδόμενες γυναίκες, οι οποίες νιώθουν εγκλωβισμένες στο επάγγελμα. Η χρήση όλων των μέσων ενημέρωσης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ΜΜΕ κλπ, κρίνεται απαραίτητη.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 8: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ LABOR TRAFFICKING (Κοινωνικό αποτύπωμα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης)

Προτείνεται η περαιτέρω συνεργασία των φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών και του Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. με φορείς Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Σε αυτήν την κατεύθυνση το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. συνεργάζεται με τον ιδιωτικό τομέα και ειδικότερα με το Ελληνικό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Ε.Κ.Ε.), ώστε να καλλιεργηθεί το έδαφος για εφοδιαστικές αλυσίδες προμηθευτών, που θα λαμβάνουν πιστοποίηση μηδενικής ανοχής σε φαινόμενα εμπορίας και εκμετάλλευσης (Πρωτόκολλο Συνεργασίας Γ.ΕΘ.ΕΙΣ.- Δίκτυο Ε.Κ.Ε.).

Ταυτόχρονα, το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. συνεργάζεται στενά τόσο με το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), για το οποίο κρίνεται ότι είναι απαραίτητη η άμεση στελέχωση του με περισσότερους Επιθεωρητές Εργασίας και η περαιτέρω θεσμική θωράκιση του για αποτελεσματικότερους ελέγχους, όσο και με κλαδικούς φορείς που άπτονται της προστασίας εργατικών δικαιωμάτων.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΟΡΕΩΝ

1. ΜΚΟ PRAKSIS

Η PRAKSIS - Προγράμματα Ανάπτυξης, Κοινωνικής Στήριξης & Ιατρικής Συνεργασίας (www.praksis.gr), ένα Ανεξάρτητο ανθρωπιστικό μη κερδοσκοπικό σωματείο, ιδρύθηκε το 2004 με σκοπό την ανακούφιση από τον κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό ευπαθών κοινωνικά ομάδων και την υπεράσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους, μέσω της δημιουργίας και της υλοποίησης προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης.

Τρεις είναι οι στρατηγικοί μας άξονες: Πρόληψη, Υποστήριξη και Άσκηση πίεσης/ Διεκδίκηση Δικαιωμάτων.

Η PRAKSIS δραστηριοποιείται στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Πάτρα και τη Λέσβο και παρέχει άμεση και δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, βασικές υπηρεσίες υγιεινής (ντους, hygiene kit, ρούχα, ρόφημα κλπ.), ψυχολογική υποστήριξη, κοινωνική υποστήριξη (συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες), εργασιακή συμβουλευτική και προώθηση στην εργασία, νομική συμβουλευτική, οικονομική ενίσχυση μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων, συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες, στέγαση μέσα από μια πληθώρα προγραμμάτων. Οι ωφελούμενοί μας είναι Έλληνες άποροι, άστεγοι, ανασφάλιστοι, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο/ πρόσφυγες, ασυνόδετα παιδιά, θύματα διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking), εκδιδόμενα άτομα, παιδιά του δρόμου, χρήστες ναρκωτικών ουσιών, roma, οροθετικοί (HIV/AIDS)/ PLWA, πάσχοντες σε ηπατίτιδα Β, C, msu (men having sex with men), κρατούμενοι, αποφυλακισμένοι, Ελληνικές οικογένειες που πλήττονται από την οικονομική κρίση εξαιτίας της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας ... κάθε συνάνθρωπός μας που βιώνει κοινωνικό ή/ και οικονομικό αποκλεισμό και αποκλείεται από βασικά αγαθά. Η υποστήριξη παρέχεται μέσω των: Πολυιατρεία Αθήνας - Θεσσαλονίκης, Κέντρα Ημερήσιας

Φροντίδας Αστέγων σε Αθήνα - Πειραιά - Θεσσαλονίκη, Κέντρο Αλληλεγγύης Θεσσαλονίκης, Κοινωνικό Πολυιατρείο Αθήνας, Κοινωνική Κατοικία Αθήνας - Θεσσαλονίκης, ΣΤΕΓΗ/ Διαμερίσματα φιλοξενίας σε Αττική- Λέσβο- Κεντρική Μακεδονία, ΣΤΕΓΗ PLUS (+)/ Ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων Αθήνας - Πάτρας, Ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων Αθήνας, Κέντρο Ημέρας υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων Πάτρας, Ιατρικές Κινητές Μονάδες στα Σύνορα, Ιατρικές Κινητές Μονάδες Ενημέρωσης, Συμβουλευτικής και Εξέτασης για HIV/ Hep B & C, Τηλεφωνική Γραμμή Ενημέρωσης για HIV/ Hep B & C/ Trafficking, Παρεμβάσεις στο δρόμο (street work) για ασυνόδευτα ανήλικα/ Χρήστες Ουσιών/ Trafficking/ Αστέγους.

Παράλληλα, σε ερευνητικό επίπεδο, η PRAKSIS υλοποιεί μελέτες σε συνεργασία με εθνικούς και Ευρωπαϊκούς φορείς. Σε αυτό το πλαίσιο, πρόσφατα η PRAKSIS σε συνεργασία με την C.M.T Προοπτική υλοποίησε μία ερευνητική μελέτη (Έργο «Πορνεία & παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) στην Ελλάδα», με φορέα ανάθεσης τη Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων. Το έργο εντάσσεται στο Ε.Π. «Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007-2013» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.), η οποία αποτελούσε το δημιουργικό συγκερασμό επιμέρους μελετών/ ερευνών και στόχευε στην αποτύπωση του φαινομένου της πορνείας και της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική/οικονομική εκμετάλλευση (trafficking) - υπό τη σημερινή του μορφή και διάσταση, καθώς και στην αποτίμηση των πολιτικών που εφαρμόστηκαν και, αφετέρου, στη διαμόρφωση διορθωτικών προτάσεων παρέμβασης.

Επίσης, η PRAKSIS υλοποιεί παρεμβάσεις στο πεδίο και υποστηρίζει με ένα ολιστικό μοντέλο παρέμβασης τα θύματα (ανήλικα / ενήλικες), προσπαθώντας πάντα να απαντά στην «άμεση ανάγκη» είτε μέσω υμών είτε μέσω ενός ευρύτερου δικτύου στο οποίο συμμετέχει, καθώς επίσης, και δραστηριοποιείται σε επίπεδο ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, αλλά και σε επίπεδο άσκησης πίεσης (advocacy) σε ζητήματα καταπολέμησης εμπορίας ανθρώπων.

Άτομα Επαφής:

Τζανέτος Αντύπας, Κοινωνικός Λειτουργός, MSc Health Management, Πρόεδρος Δ.Σ., MKO PRAKSIS, Email: t.antypas@praksis.gr

&

Μαρία Μουδάτσου, Δικαστική Ψυχολόγος, Διευθύντρια Θεσμικών Χρηματοδοτήσεων, MKO PRAKSIS, Email: m.moudatsou@praksis.gr & maria_m10@hotmail.com

2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ A21

Η **A21** είναι ένας διεθνής οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιείται ενάντια στην εμπορία ανθρώπων στην Ελλάδα από το 2008 με έδρα την Θεσσαλονίκη και υπηρεσίες που παρέχονται σε ολόκληρη την χώρα. Στόχος της A21 είναι η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων μέσω δράσεων Πρόληψης, Προστασίας των θυμάτων, και Ποινικής Δίωξης των διακινητών. Ομάδα στόχος της A21 είναι κάθε θύμα εμπορίας ανθρώπων, ανεξαρτήτου φύλου, ηλικίας, χώρας προέλευσης και μορφής εκμετάλλευσης.

Η A21 λειτουργεί από το 2008 ξενώνα πλήρους αρωγής και φροντίδας γυναικών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, παράλληλα με εξατομικευμένο πρόγραμμα επανένταξης για την ενδυνάμωση και επανένταξη των διασωθέντων προσώπων στην κοινωνία. Επίσης παρέχει υπηρεσίες εθελοντικού επαναπατρισμού σε συνεργασία με οργανισμούς στην χώρα επαναπατρισμού.

Στους διασωθείς εξυπηρετούμενους της A21 παρέχεται πλήρης νομική υποστήριξη και παράσταση πολιτικής αγωγής κατά την διεξαγωγή της δίκης.

Απο τον Απρίλιο του 2012 λειτουργεί την 24ωρη γραμμή 1109 που απευθύνεται σε πολίτες θύματα αλλά και θεσμικούς και μη φορείς που χρειάζονται βοήθεια κατα την διαχείριση υποθέσεων Ε.Α.

Μεταξύ άλλων η Α21 επίσης διοργανώνει και διεξάγει εκπαιδεύσεις, ημερίδες και εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της πολιτείας, φορέων, και επαγγελματιών της πρώτης γραμμής.

Άτομο Επαφής:

Άρης Καρδασιλάρης, Εκπρόσωπος Α21,

Email: aris.k@a21.org

3. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ- ΕΔΓΕ, ENOW-Gr

Το Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης- ΕΔΓΕ, ENOW-Gr, Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο με δράσεις για την Ισότητα, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, την καταπολέμηση και πρόληψη της βίας. Λειτουργεί από το 1983, όταν ιδρύθηκε στα πλαίσια ενός ευρύτερου Ευρωπαϊκού Δικτύου με έδρα τις Βρυξέλες, και με Ελληνικό καταστατικό από το 1991. Ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού Αντιρατσιστικού Δικτύου, του Ευρωπαϊκού Δικτύου κατά της Φτώχειας και του Λόμπυ Γυναικών Ευρώπης.

Η Γραμμή SOS 'Δίπλα σου' στηρίζει θύματα βίας και κοινωνικού αποκλεισμού (στην πλειοψηφία γυναίκες αλλά και άνδρες, ενήλικες και παιδιά καθώς και μονογονεϊκές οικογένειες) συμβουλευτικά, νομικά, ψυχολογικά, και, όσο είναι εφικτό, οικονομικά για ανάγκες σίτισης και στέγασης και με ανεύρεση εργασίας συμβάλλοντας στην υποστήριξη του ατόμου ώστε να στηριχθεί σύντομα στις δικές του δυνάμεις. Από το 2003-2009 διατηρούσε ξενώνα για θύματα βίας και σωματεμπορίας. Πρότεινε και συνεργάστηκε για το πρώτο διεθνές συνέδριο για ενδο-οικογενειακή βία και trafficking της Ελληνικής Αστυνομίας το 1997 (Αριάδνη). Συμμετείχε σε επιμορφώσεις έρευνες και συνέδρια για την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και διεξάγει παρεμβάσεις ευαισθητοποίησης μέσα από την εκπαίδευση (2ο ΠΓΓυμνάσιο και 2ο Πειραματικό Λύκειο Αθήνας, επιμορφώσεις καθηγητών καλλιτεχνικών, γυμναστών, κλπ) και με όχημα την καλλιτεχνική δημιουργία (συμβολή σε βίντεο και ταινίες όπως the Price of Sex της M.Chacharona, τον 'Προμηθέα στην Αθήνα το 2010, στο Ηρώδειο, εκθέσεις κούκλας δημιουργίες θυμάτων trafficking, την ταινία του Δημήτρη Αναγνωστόπουλου 'ζωή για πούλημα, το 2014, κλπ.

Χειρίστηκε και συμμετείχε σε πολλά διεθνή και τοπικά χρηματοδοτούμενα προγράμματα παρέμβασης δημιουργώντας γραφείο στήριξης θυμάτων πέρα από την Γραμμή ΣΟΣ και τον Ξενώνα, διατηρώντας τον έλεγχο με έναν εθελοντικό μη αμειβόμενο πυρήνα μελών που συνέχισε την δράση και μετά την απώλεια του ξενώνα και του προσωπικού.

Στηρίζει τα θύματα βίας και trafficking στις μαρτυρίες, για την επανένταξη και την ψυχολογική αποκατάσταση τους πάντα σε συνεργασία με θεσμούς και άλλες οργανώσεις στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς. Έχει υποστηρίξει συστηματικά πάνω από 14.000 άτομα και σήμερα μέσα στην καρδιά της κρίσης στηρίζεται μόνο από εθελοντές-συνεργάτες, ειδικά εκπαιδευμένους,(τηλεφωνήτριες, ψυχολόγοι, ψυχίατροι, εκπαιδευτικοί, καλλιτέχνες, κοινωνικοί λειτουργοί,) που όλοι υπηρετούν με συνέπεια τη γραμμή SOS 'Δίπλα σου', επιμορφώνονται διαρκώς και μεταφέρουν τεχνογνωσία συνεργαζόμενοι και με άλλες Μ.Κ.Ο στην Ελλάδα αλλά και την Ευρώπη.

Άτομο Επαφής:

Νίκη Ρουμπάνη, Πρόεδρος Δικτύου Γυναικών Ευρώπης, Υπεύθυνη Γραμμή SOS «Δίπλα Σου»,

Email: nrubani@gmail.com

4. Γ.ΕΘ.ΕΙΣ

Το Γραφείο Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων (Γ.ΕΘ.ΕΙΣ) θεσπίστηκε με το νόμο 4198/2013 (ΦΕΚ 215/Α'/2013), στον οποίο κατοχυρώνεται και προσδιορίζεται ο ρόλος του ως Εθνική Συντονιστική Αρχή. Ο ρόλος του αυτός επιτελείται σε συνεργασία με στελέχη των συναρμόδιων Υπουργείων, το Διεθνές Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και πιστοποιημένες ΜΚΟ, ούτως ώστε να εξασφαλίζονται η συνεργασία και η δικτύωση με διεθνείς οργανισμούς, η υλοποίηση ανειλημμένων δεσμεύσεων και η απαραίτητη εναρμόνιση των εθνικών δράσεων και πολιτικών με τις διεθνώς αναγνωρισμένες «βέλτιστες» πρακτικές για την εξάλειψη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων.

Ως Εθνική Συντονιστική Αρχή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. αναλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύ κοινού και συντονίζει ενέργειες Πρόληψης που στοχεύουν στον περιορισμό της «ζήτησης» για υπηρεσίες και προϊόντα εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Στο πλαίσιο αυτό, το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. συνεργάζεται με τον ιδιωτικό τομέα και ειδικότερα με το Ελληνικό Δίκτυο Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (Ε.Κ.Ε.), ώστε να καλλιεργηθεί το έδαφος για εφοδιαστικές αλυσίδες προμηθευτών, που θα λαμβάνουν πιστοποίηση μηδενικής ανοχής σε φαινόμενα εκμετάλλευσης. Επιπρόσθετα, συστρατεύει στον αγώνα καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων τον Πολιτισμό και την Τέχνη, μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων, φεστιβάλ και ημερίδων που συνδυάζουν ενημέρωση και πολιτιστικά δρώμενα. Υποστηρίζει και προωθεί, τέλος, τη διδασκαλία των Α.Δ. και τη θεματική της εμπορίας ανθρώπων στα εκπαιδευτικά προγράμματα των σχολείων της χώρας μας, για το λόγο αυτό υφίσταται και συστηματική συνεργασία μας με το Υπουργείο Παιδείας και εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων.

Άτομο Επαφής:

*Ηρακλής Μοσκόφ, Επικεφαλής Γραφείου Εθνικού Εισηγητή Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων,
Email: moskoff@mfa.gr*

5. ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (Ε.Κ.Κ.Α.)

Το Ε.Κ.Κ.Α. είναι Ν.Π.Δ.Δ. και λειτουργεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Παρέχει υπηρεσίες πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας (πρόληψης, ανοιχτής φροντίδας), δευτεροβάθμιας (προστατευμένης φιλοξενίας) και τριτοβάθμιας (εξειδικευμένης) κοινωνικής φροντίδας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν 2646/98, ενώ ταυτόχρονα ασκεί συντονιστικό ρόλο του δικτύου Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης.

Το Δίκτυο των Υπηρεσιών και των Μονάδων του Ε.Κ.Κ.Α. που υλοποιούν δράσεις Κοινωνικής Παρέμβασης και παρέχουν υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας είναι:

- Η Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197 (Εθνική Γραμμή Εκτάκτου Ανάγκης)
- Η Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας 1107
- Τα αποκεντρωμένα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης
- Οι Ξενώνες Επείγουσας Υποδοχής γυναικών σε κρίση και των παιδιών τους
- Τα Καταφύγια Προστατευμένης Φιλοξενίας γυναικών και των παιδιών τους θυμάτων κακοποίησης, εμπορίας, διακίνησης, εκμετάλλευσης, κ.ά.
- Οι Κοινωνικοί Ξενώνες Αστέγων
- Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κρίσεων (σε έκτακτα γεγονότα, φυσικές ή άλλες καταστροφές με αποστολή ειδικών ομάδων κοινωνικής παρέμβασης)
- Η Υπηρεσία Άμεσης Κοινωνικής Παρέμβασης (επιτόπια επείγουσα παρέμβαση με κινητές μονάδες)

Οι πληθυσμιακές ομάδες, στις οποίες απευθύνονται οι υπηρεσίες και οι επιχειρησιακές δραστηριότητες του Ε.Κ.Κ.Α. είναι κυρίως οι ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση κρίσης και έκτακτης κοινωνικής ανάγκης, όπως οι κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους και τα θύματα εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων, αλλά και οποιοσδήποτε πολίτης βρίσκεται σε κατάσταση ψυχοκοινωνικής κρίσης, την οποία αδυνατεί να διαχειριστεί.

Συγκεκριμένα, για την προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας και διακίνησης ανθρώπων το Ε.Κ.Κ.Α. είναι ο μοναδικός κρατικός φορέας που παρέχει προστασία και υποστήριξη, με τη λειτουργία καταφυγίων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, παροχή ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και διαμεσολάβηση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και νομική υποστήριξη. Επίσης, ο Φορέας είναι σε σταθερή συνεργασία με τον Εθνικό Εισηγητή, τις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές, τις Δημόσιες Υπηρεσίες και τις ΜΚΟ, που ασχολούνται με το ζήτημα.

Το Ε.Κ.Κ.Α., στο πλαίσιο του ρόλου του ως τριτοβάθμιος φορέας, παράλληλα με την υλοποίηση δράσεων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης, αναπτύσσει και υλοποιεί μια σειρά από συντονιστικές δράσεις, στον τομέα της πρόνοιας. Σε αυτές περιλαμβάνονται:

- 1) Η διαχείριση και λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αιτούντων άσυλο και των ασυνόδευτων ανηλίκων, σε συνεργασία με όλους τους φορείς που υλοποιούν σχέδια στεγαστικής αρωγής για τις παραπάνω ομάδες-στόχος όλης της χώρας.
- 2) Η Υπηρεσία Πιστοποίησης των φορέων ιδιωτικού μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, η οποία γνωμοδοτεί για την Ειδική Πιστοποίησή τους από το Υπουργείο Εργασίας
- 3) Η Υπηρεσία Επιχειρησιακού Συντονισμού Δράσεων Παιδικής Προστασίας για τη στήριξη και διασύνδεση των φορέων παροχής υπηρεσιών παιδικής προστασίας και την τήρηση των Εθνικών Μητρώων Υιοθεσιών και Αναδοχής
- 4) Το συγχρηματοδοτούμενο έργο: "e-πρόνοια για τον πολίτη", το οποίο αφορά την ενιαία ηλεκτρονική δικτύωση και την οριζόντια διασύνδεση των Υπηρεσιών του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας
- 5) Το Κέντρο Διά Βίου Μάθησης εθνικής εμβέλειας (με έδρα την Αθήνα και παραρτήματα σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας) που υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα και εκδηλώσεις για επαγγελματίες κοινωνικής προστασίας, εθελοντές και ενδιαφερόμενους
- 6) Η λειτουργία του Πληροφοριακού Προγράμματος και της αντίστοιχης Δικτυακής Πύλης «www.amea.gov.gr» του έργου «ΣΥΣΤΕΑΠ» με στόχο την Πρόσβαση των Ατόμων με Αναπηρία στις Υπηρεσίες Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κ.ά..

Άτομο Επαφής:

Θεοδώρα Γιαννή, Κοινωνική Λειτουργός - Προϊσταμένη Τμήματος Υποδοχής Διεύθυνση Κοινωνικών Παρεμβάσεων του ΕΚΚΑ, Email: dkr_ypodochi@ekka.org.gr